

**MAKTABGACHA TA'LIM SIFATINI TA'MINLASH:
ZAMONAVIY STANDARTLAR VA BAHOLASH MEZONLARI**

Murodullayeva Maxfuza Shamsiddin Qizi

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

“Maktabgacha ta'lim” kafedrasi talabasi

Email: maxfuzamurodullayeva2@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'lim tizimining sifatini ta'minlash masalalari, ta'lim jarayoniga zamonaviy davlat standartlari va baholash mezonlarini joriy etishning dolzarbligi yoritilgan. Shuningdek, xalqaro tajribalar asosida sifat monitoringi, pedagog kadrlar malakasini oshirish, tarbiyaviy jarayon samaradorligini oshirish bo'yicha taklif va tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, sifat monitoringi, davlat standarti, baholash mezonlari, pedagogik jarayon, innovatsion yondashuv.

**ОБЕСПЕЧЕНИЕ КАЧЕСТВА ДОШКОЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ: СОВРЕМЕННЫЕ СТАНДАРТЫ И
КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ**

Аннотация: В данной статье освещены вопросы обеспечения качества системы дошкольного образования в Республике Узбекистан, актуальность внедрения современных государственных стандартов и критериев оценки в образовательный процесс. Кроме того, на основе международного опыта представлены предложения и рекомендации по совершенствованию мониторинга качества, повышению квалификации педагогических кадров и эффективности воспитательного процесса.

Ключевые слова: дошкольное образование, мониторинг качества, государственный стандарт, критерии оценки, педагогический процесс, инновационный подход.

ENSURING THE QUALITY OF PRESCHOOL EDUCATION: MODERN STANDARDS AND EVALUATION CRITERIA

Annotation: This article highlights the issues of ensuring the quality of the preschool education system in the Republic of Uzbekistan and the relevance of introducing modern state standards and evaluation criteria into the educational process. In addition, based on international experience, proposals and recommendations are provided for improving quality monitoring, enhancing teachers' qualifications, and increasing the effectiveness of the educational process.

Keywords: preschool education, quality monitoring, state standard, evaluation criteria, pedagogical process, innovative approach.

Kirish: Bugungi globallashuv davrida ta'lim sifati mamlakatning raqobatbardoshligini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Xususan, maktabgacha ta'lim bosqichi bolalarda bilim olishga tayyorgarlik, shaxsiy fazilatlarni shakllantirish va ijtimoiy moslashuvni ta'minlaydi. Shu bois O'zbekistonda so'nggi yillarda mazkur sohada sifatni boshqarish va baholash tizimini takomillashtirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishiga aylangan.

Prezident Sh.M. Mirziyoyev "Ta'lim-tarbiya tizimini isloh etmasdan turib, yangi O'zbekistonni barpo etib bo'lmaydi" degan fikrida ta'lim sifatining jamiyat taraqqiyotidagi hal qiluvchi o'rnini alohida ta'kidlaydi.

Asosiy qism

1. Maktabgacha ta'lim sifatining mohiyati.

Maktabgacha ta'lim sifati — bu bolaning har tomonlama rivojlanishiga yo'naltirilgan ta'lim jarayonining samaradorligi, tarbiyachi faoliyati, ta'lim muhiti

va ota-onalar bilan hamkorlik darajasining umumiy ifodasidir Sifatni ta'minlash uchun quyidagi tarkibiy qismlar muhim ahamiyat kasb etadi: ta'lim mazmunining davlat standarti bilan uyg'unligi, pedagog kadrlar salohiyati, bolalar rivojlanishining natijaviy monitoring, tarbiyaviy jarayonning individual yondashuv asosida tashkil etilishi.

2. Zamonaviy standartlar va baholash mezonlari.

O'zbekiston Respublikasining "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni hamda Davlat o'quv dasturida bolalar rivojlanishining asosiy yo'nalishlari (jismoniy, ijtimoiy-emotsional, nutqiy, bilish faoliyati va estetik rivojlanish) belgilangan.

Baholash mezonlari bolalarning rivojlanish natijalarini kuzatish, tahlil qilish va teskari aloqa orqali pedagogik faoliyatni takomillashtirishga xizmat qiladi. Shu jihatdan, formatif (jarayon davomida) va summativ (yakuniy) baholash usullarining uyg'unligi muhim hisoblanadi.

3. Xalqaro tajriba va innovatsion yondashuvlar

Finlyandiya, Yaponiya va Janubiy Koreya tajribasida sifatni baholashda o'yin orqali o'rganish, bolalar individual rivojlanish xaritalari va ota-onalar ishtirokidagi monitoring tizimi keng qo'llanadi.

O'zbekistonda ham 2023-yildan boshlab "Ilk qadam" davlat dasturi asosida ta'lim muassasalarida sifat monitoringi elektron platformalar orqali amalga oshirilmoqda. Bu esa ta'lim muassasalarida shaffoflikni ta'minlab, tahlil va rejalashtirish imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

4. Innovatsion yondashuvlar.

Maktabgacha ta'limda innovatsion texnologiyalar — bu ta'lim jarayonini zamon talablari asosida tashkil etish, bolalarning rivojlanish jarayonini individuallashtirish va ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan yangicha yondashuvlar tizimidir. Innovatsion texnologiyalar orqali bolalarning qiziqishlari, tafakkuri, mustaqil fikrlashi va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish imkoniyati kengayadi.

5. Pedagogik jarayon.

Maktabgacha ta'lim tizimidagi pedagogik jarayon — bu bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan ta'lim-tarbiya faoliyatining murakkab, ammo uzviy bog'langan tizimidir. Ushbu jarayon o'z ichiga tarbiyaviy, o'quv, kommunikativ va rivojlantiruvchi faoliyatlarni qamrab oladi. Pedagogik jarayon samaradorligi asosan pedagogning mahorati, bolalarga bo'lgan individual yondashuvi hamda zamonaviy metodlarni qo'llay bilishiga bog'liqdir.

Pedagogik jarayon quyidagi asosiy tarkibiy qismlardan tashkil topadi:

- 1. Maqsad** – bolalarning jismoniy, aqliy, ma'naviy va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlash.
- 2. Mazmun** – ta'lim dasturlari, o'quv mashg'ulotlari, o'yin va tarbiyaviy faoliyatni qamrab oluvchi ta'lim materialli.
- 3. Metod va vositalar** – interfaol metodlar, o'yin texnologiyalari, axborot-kommunikatsiya vositalari, vizual materiallar
- 4. Natija** – bolaning rivojlanish darajasi, ijtimoiy moslashuvi, nutqiy va kognitiv faolligi bilan o'lchanadi.

Xulosa:

Maktabgacha ta'lim sifatini ta'minlash — bu faqat baholash jarayoni emas, balki doimiy o'zgarish, innovatsion yondashuv va hamkorlik madaniyatiga asoslangan tizimdir. Sifatni oshirish uchun: tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyasini muntazam oshirish; xalqaro sifat standartlariga asoslangan milliy baholash mezonlarini yaratish; ta'lim jarayonini raqamlashtirish; ota-onalar bilan pedagogik hamkorlikni kuchaytirish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2020. – 45-bet.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonun. – Toshkent: Adolat, 2019. – 12–18-betlar.

3. Davlat o'quv dasturi – “Ilk qadam”. – Toshkent: Maktabgacha ta'lim agentligi nashriyoti, 2022. – 14–27-betlar.
4. Jabborova M. Maktabgacha ta'lim sifatini baholashning zamonaviy yondashuvlari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. – 62–70-betlar.
5. Anderson, P. Early Childhood Education Quality Standards: International Perspectives. – London: Routledge, 2020. – 103-bet.
6. Maktabgacha ta'lim vazirligi. Sifat monitoringi bo'yicha yillik hisobot. – Toshkent, 2023. – 19-bet.

